

The Project Gutenberg eBook of Kallun kestit: Kolminäytöksinen ilveily, by Arvid Järnefelt

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kallun kestit: Kolminäytöksinen ilveily

Author: Arvid Järnefelt

Release date: January 31, 2016 [EBook #51093]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KALLUN KESTIT: KOLMINÄYTÖKSINEN ILVEILY

E-text prepared by Tapio Riikonen

KALLUN KESTIT

Kolminäytöksinen ilveily

Kirj.

ARVID JÄRNEFELT

Arvi A. Karisto, Hämeenlinna, 1914.

HENKILÖT:

SARKANEN, eläkemies, koroilla-eläjä, ontuu leiniä.
EETLA SARKASKA, hänen vaimonsa, siisti, hiljainen, mahtava.
KALLU, sahan työmies, hanurin soittaja.
HILMA, hänen morsiamensa, vuosipalveluksessa nimismiehellä.
LENSMANSKA, nopea, kovakourainen, päättäväinen.
PATRUUNSKA, sivistymätön, mutta sivistyneissä naimisissa.
HÄRASÖÖDINSKA, hieno, ei ole koskaan käynyt talonpoikaisessa tuvassa.
NIMISMIES.
KOLME HERRAA.
KOLME ROUVAA.
HERRASVÄKEÄ, nuorisoa.

Tapaus maalaisessa kirkonkylässä.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

Arki-ilta joulun ja uudenvuoden välillä.

Vanhan, lapsettoman talonpoikaisen eläkepariskunnan, Sarkasten asunto, matala, muotoihinsa muuttumattomasti eläytynyt laaja tupa: vanhat seinäpaperit, joista kukat ovat kuluneet pois ja joihin on muodostunut ruskeita kuvioita; repeämät ovat paikatut sanomapaperilla; mitään repaleista ei ole näissä seinäpapereissa, eikä liioin muussa sisustuksessa, joka vanhuutensa ja kuluneisuutensa ohella kuvaa myöskin tarkkuutta ja järjestyksenrakkautta. Ikkunalaudoilla myrtinkukkia pienissä puulaatikoissa. Peräseinän keskellä yksinkertainen ovi, joka huopatilkityksensä vuoksi sulkeutuu kuulumattomasti; ovi on reunoista vähän huurteessa. Ovesta oikealle (katsomosta käsin) toinen ikkunoista, vanhanaikainen, matala, pieniruutuinen, lasit kokonaan huurteessa. Ikkunan edessä vanhaksi kulunut, punaisenruskea pöytä ja sen kummallakin puolella samanväriset tuolit. Oven ja pöydän välisellä seinäosalla iso rysänkudus kaaritarpeineen. Ovesta vasemmalla, peränurkassa uuni, jonka avoimella kiukaalla palaa hiiltävä rovio, heikosti valaisten tupaa. Vasemmalla sivuseinällä toinen ikkunoista, ja sen luona kahdenistuttava keinutuoli. Oikealla sivuseinällä, taaempaan, vanha, matala laatikkokaappi, ja lähempänä kaksiosainen puuvuode, jonka tyynyissä ja aluksissa ei ole valkeita liinavaatteita ja peitteenä on yli vuoteen ylettyvä kellertävä lammasnahkaloimi.

SARKANEN istuu sivuttain pöydän ääressä laskien rahoja, jotka kilahtelevat hänen käsissään. Voimatta hämärän takia enää nähdä hän käyttää hyväkseen ikkunasta tulevaa viimeistä päivänvaloa erottaakseen mitä kukin raha on.

34, sanoo 34, ja siihen neljä kymmenmarkkasta ja kolme viisimarkkasta — mutta onko tämä viisi vai kymmenen? Jaa-a, pimeät ovat nämä jouluajan puhteet. Jospa panisit vähän lampuntuiketta lyhyen päivän jatkoksi!

EETLA kehrää uunin luona. Hämärä haittaa hänenkin näköään, jonka vuoksi hän kääntelee kuontaloo hiiloksen hohdetta kohden ja siirtelee rukkiansa yhä lähemmäksi uunia.

Taivaan herra pimittää päivän tahtonsa mukaan, älköötäkähän ihmiset koettako sitä valistaa. Kun pimenee, on maatapanon aika.

Haukottelee.

Ölly on kallista. Ei. Mennään maata Sarkanen.

SARKANEN. Mutta kuules, Eetla muoriseni, jospa panisimmekin vielä toisen pystyvalkean palamaan? Kuules kuinka pakkasen paukkuu! Roihauttaisimme huikean loimutulen kuivanrätiseviä kuusihalkoja tämän pimeän eläketupamme valaisemiseksi! Mitä sanot?

EETLA. Kyllä tässä jo nukkua tarkenee.

Panee rukin syrjään, asettaa ovelle salpapuun.

Ja kuka käskee pakkasöinä makuulle riisuutua. Joutaa ihminen jonkun yön vaatteet päälläkin nukkua. Heitä jo, eihän rahat laskemisesta lisääny.

Laittautuu makuulle, haukottelee.

Ja ostovalossa ei niitä lasketa. Nietu, sanon minä. Se ei kannata.

SARKANEN vähän aikaa aprikoituaan. Jaa-a, mutta viisas, perin viisas onkin minulla akka! "Ei kannata ostovalossa". Aih, aih, sitä viisautta!

Ivallisesti.

Mutta onpa sinulta itseltäsikin unohtunut hiilos peittämättä. Peitetään, ettei huomenna tarvitse liikaa tikkua raapaista, njää?!

EETLA. Vai liikaa tikkua? Ahneus on synti, Sarkanen, ja sen synnin luulen sinua vielä kipeästi painavan viimeisellä tuomiolla.

SARKANEN. Vai niinkö luulet? No, taitaa sitten pitää antaa laina Kallullekin.

EETLA. Mitä sanot?

SARKANEN. Se Hanuri-Kallu vain tuli vastaan sahaniellä, niin se — tuota noin — pyysi...

EETLA virkistyen. Mitä? Onko se renttu sinulta pyytänyt? Mitä pyytänyt? Et suinkaan sinä onneton vain... Mitä pyytänyt, kysyn minä?

SARKANEN. Sanon, että se Hanuri-Kallu, se Sahan-Kallu, meinaten, tuli vastaan tuolla...

EETLA. No kyllä sen jo olen kuullut. Sano lupasitko?

SARKANEN... meinaten, tuolla sahan tiellä tuli vastaan...

EETLA. Voi kiukku ja kadotus, etkö sitä jo saa suustasi!

SARKANEN. Torppaa se poika meinaa, sitä Ihalaisen torppaa...

EETLA. Ja sinulta siihen rahaa vaatii, riiviö!

SARKANEN. No jos olisi — tuota noin — jos olisi antaa tuhat markkaa, ajattelen, tuota noin — ettei tulisi sitä ahneudensyntiäkään liikaa tehneeksi, josta juuri varoitit...

EETLA. Ja miksi olet sinä rikas, Sarkanen? Etkö juuri siksi, ettet ole vielä eläissäsi viinantilkkää maistanut? Ja nyt antaisit rahasi rentulle ja juopolle! Mitä pitää minun vanhain korvaini kuuleman! Tuhat markkaa rentulle ja juopolle!

SARKANEN. Ehkä heittäisi se rähjä juomisenkin, kun sen vallesmanin piikatyön omakseen saisi, jota on niin kauan katsellut.

EETLA uteliaasti ja hellemmin. Sitäkö vallesmannin Hilmaa se?

Taas kiukkuisesti.

Ei ja ei ja ei ja ei!

Kulkusten kilinää.

SARKANEN. No, no, ei anneta, ei anneta. — Ei, kylmä tässä turkitta tulee.

Ottaa turkin, laittautuu makuulle.

Kuules kuinka siellä suuressa maailmassa kulkuset iloisesti heläjää ja aisakellot soivat! Ne oli Tallperin kulkuset.

EETLA. Kröönkvistin kulkusiksi minä ne ottaisin. Vallesmannille ajavat pitoihin. Viikonpäivät on siellä leivottu ja valmistettu. Niin sitä eletään tähän maailman aikaan! Vaikka ollaan velkaa...

SARKANEN. Meille tämmöisillehän ne velkaa vain ovatkin.

Paneutuu vuoteeseen..

Molemmat makaavat liikkumattomina selällään kuin muumiot, kädet vatsan päällä..

EETLA. Vai torppa sillä vallesmannin piikatyöllä olla pitäisi. Tehköt työtä ja säästäköt, penni penniltä kokoon vain, niin ovat tässä muutkin tehdä saaneet.

Taas kulkusten kilinä.

Meidänkö pitäisi kaiken maailman köyhät talollisiksi auttaa!

SARKANEN. Tuossahan ne vasta Kröönkvistin kulkuset menivät. — Ei Kröönkvistinkään ole meille kuin kahdeksan vaivaista tuhatta velkaa, ja Tallperin kuusi, ja vallesmannin vain kymmenen.

Kulkuset.

Ja siinä menee Nuurperin aisakello, ja tuo toinen on kauppiaan.

EETLA. Eipä se ole kuin Laksmannin. Eikös nekin ole velkaa?

SARKANEN. Ei, mutta tuopa heliämpi. Kuules kun mennä huristaa se kauppiaan ruuna. Edelle menee muista. Se on juuri niinkuin se meidän vanha Valko, muistatko sitä valakkaa?

EETLA tulee uniseksi puheen kääntyessä hevosiin, haukottelee.
Mitä niistä menneistä...

SARKANEN. Meinaten sitä, jonka minä Hämeenlinnan markkinoilta toin. Ori se silloin vielä olikin, valkeanharmaa, ja harja kuin kosken kämärrä, ja silmät paloivat ja tuli löi punaisista sieraimista. Eikö mennyt se hevonen, sanoppa, eikö mennyt?

EETLA unissaan. Menikö sekin? Vai meni sekin... Kaikki ne naimisiin meneekin.

SARKANEN. Naimisiin! Valakka!

EETLA. Ne ovat ihan hulluja tähän maailman aikaan sen naimisensa kanssa. Aina vain naimaan ja naimaan... Ohoh!

Nukkuu.

Kaukainen hanurinsoitto alkaa kuulua ja seuraavan kuluessa vähitellen lähestyy.

SARKANEN. Se aviovuode, katsos, se viettelee niin nuorta kuin vanhempaakin. Ja tunnusta itsekin, oletko elänyt aikaa sen ihanampaa kuin häöpäivämme? Hä? — Oli sitä tanssittu! Voi, eiväthän ne tämän ajan nuoret! Muistatko? Muistatko, Eetlaseni? Kun me permannolla pyöräyttelimme, niin kaikki pysähtyivät, herrasväetkin suu auki meitä katselivat. Ja ihmekö?

Naurahtelee.

Olithan sinä pitäjäsi kuuluisin tanssija, ja minä kuuluisin omassani.
Sanoivat sen tanssi-innon meidät alunpitäen yhteen vieneenkin.

Muistelee melodiasia.

Tinttulitilitiijatanttulitilitaa ja... Muistatko? Muistatko? —

Kavahtaa istualleen.

Mutta nukutko sinä Eevantytär? Toinen tässä häistä muistuttelee, ja hän nukkuu kesken kaikkea! Ethän toki nukukaan? Suotta vain, veitikka, teeskentelet? Varros kun koetetaan.

Kovalla äänellä.

Annammeko tuhat vai kaksi tuhatta Kallulle?

Nolona.

Ei vastausta. Kyllä nukkuu, nukkuu se. Ja kun nukkuu, niin ei sitä muijaa herätä taivaan pasuunatkaan. Jaa-a, mitäpä näistä vanhan lallatuksista! 25 mk joka vuosi viiden vuoden aikana — eikös se ole 125 mk. Ja korko koron päälle — ensin yksi, sitten kaksi, sitten kolme, se on kuusi, sitten... ei, maltappas...

Kiepsahtaa vuoteelta.

Pistän minä sittenkin sen kitupiikin palamaan!

Noutaa lakkisen, lasittoman lampun, varovasti Eetlaan
katsahdellen, sytyttää sen palamaan ja istuu rahoja laskemaan.

Kymppi se oli kuin olikin! Ahhah! Johan minä ajattelin! — 14 ja 17 on yhteensä 31, oikein, sanoo kolmekymmentäyksi...

Hanurinsoitto aivan oven takana. Sarkanen säpsähtää, pyyhkäisee rahat takaisin pöytälaatikkoon, lukitsee sen ja asettuu muka verkkoa kutomaan. Soitto lakkaa. Koputus ovelle.

SARKANEN. Kuka koputtaa?

KALLU oven takana. Sahan-Kallu minä olen. Päästä tupaan, Sarkanen.

SARKANEN. Pois, pois! Ei saa yöllä sisälle pyrkiä.

KALLU. Päivä nyt vielä on. Ei kello ole viittäkään. Sanoppas, suostuiko se muijas?

SARKANEN. Ei suostunut.

KALLU. Raotahan ovi. Mitä hän sanoi?

SARKANEN ottaa salvan pois. Raottaa ovea. Ei ottanut kuuleviin korviinsakaan. Ei penniäkään sille rentulle, sanoi.

KALLU. Kuinka?

SARKANEN. Sille rentulle..

KALLU pistää jalan ovenrakoon ja kiilautuu sisälle. Sissohäär sanoi lensmanska. Istutaanko, vai luirautanko ensin pienen valssin?

SARKANEN. Älä herrantähden! Muija herää!

KALLU. Vai et saanut suostumaan. Sinä olet hyvä mies, Sarkanen, sinä olisit antanut rahat, mutta sinä olet suuri pelkuri, et uskaltanut muijasi tähden... Olisitpa vain lyönyt keppisi permantoon!

SARKANEN. No, no, älähän...

KALLU. Olin tuomassa sinulle rohkeudenryppyä, mutta myöhästyin, peijakas.

Helistää viinapulloa.

Saamari sentään! Kun menettekin noin varhain maata!

SARKANEN. Mitä se on?

KALLU. Jaa mitäkö tämä on? Kun osaisi lukea: vii... vii... edemmäs en pääse. Mutta kovasti se heläjää, kun sitä näin ravistaa. Jospa arvaisi haistamalla.

Pistää pullon Sarkasen nenän alle.

SARKANEN. Sitä se on.

KALLU. Sitä se on. Kulautappas! Se vapauttaa akkavallasta!

SARKANEN. Oho, miten se akkavallasta... En ole viinaa maistanut vielä milloinkaan. Karvasta kuuluu olevan.

KALLU. Kulauta sentään näin joulupyhän kunniaksi. Kuuleppas kuinka maailma iloitsee tuolla ulkona ikkunasi takana, kuinka siellä kulkuset kilajaa ja tytöt nauraa remuavat. Tavaraa sinulla on, mutta elää et sinä osaakaan! Olisipa minulla sinun rahasi!

SARKANEN. Ei rahallakaan kaikkea saa?

KALLU. Ja mitä ei saa rahalla? Sanoppa, Sarkanen, mitä semmoista haluaisit, ettei sitä rahallakaan saa?

SARKANEN. Sanonko ma?

KALLU. Sano vain; mitä sitä salaat!

SARKANEN. Että hartioiltani putoisi kolmekymmentä ja kuusi ajast'aikaa ja minä saisin hääpäiväni vielä takaisin. Sitä halaisin. Mutta nuoruuttaan ei palauta rahallakaan.

KALLU. Ei rahalla, mutta jospa viinalla!

SARKANEN. Mitä viina avittaa, kysyn minä!

KALLU. Mitäkö viina avittaa? Että saat mitä haluat. Semmoinen on viinan voima. Saat jälleen hääpolskaa tansshdella, leini jättää sinut ja muori hyppelee luoksesi keveänä keijukaisena ja kuhertelee kuin turturikyhykyläinen.

SARKANEN osottaa vuoteeseen. Hänkö?

KALLU. Juuri hän. Koettaisit. "Sarkanen tahtois, mutta Sarkanen ei uskalla".

SARKANEN. Oho, ketä minä pelkäisin?

Viittaa pulloa luoksensa.

KALLU osoittaa vuoteeseen päin.

SARKANEN. Ole nyt.

Ryypää pullonsuusta.

KALLU. Karvastiko?

SARKANEN. Eikö viina sen väkevämpää olekaan tähän maailman aikaan?

Ryypää toisen kerran.

Ahhah!

Venyttelkise.

Ja tämäkö se karvaan nimeä kantaa? Hiivatti sentään!

Ryypää.

Ja kun me mentiin sitä hääpolskaa — kuinka se oli — tinttulititii ja tanttulitilitaa, sitä et sinä poika osaakaan soittaa...

KALLU. Oho, osaanpas, tahdotkos kuulla?

SARKANEN. Ei, ei, antaahan olla. Niin sitä polskaa kun me mentiin, kaikki mitä tuvassa oli tanssijoita pysähtyivät katsomaan. Siinä rovasti pää kallellaan myhäilee, siinä vallesmanni, siinä ruununvouti ja heidän armolliset rouvansa, kaikki vain päätänsä kallistellen meille käsiänsä paukuttavat. Ei, veikkonen, ei sitä nykymaailman aikaan!

KALLU. Niin olivat herrat silloin, mutta toista on nyt. Nyt nauravat vain Sarkasen ahneutta.

SARKANEN. Vai nauravat?!

KALLU. Ja minullekaan eivät antaisi sitä Hilmaa, riivatut. Eivät päästä lähellekään. Ei sen vertaa, että saisin näillä silmilläni katsella. Itkeä minun täytyy.

SARKANEN. Älä itke poika. Mutta miksi et juo?

KALLU. Ei nyt viinakaan maita.

SARKANEN. Itsehän sanoit, että tämä se kaikki toiveet toteuttaa ja minullekin vielä hääpolskan toimittaa.

Itsekseen.

Vai nauravat!

Ryypää.

Juo, poika. Kippis!

KALLU. Mutta ajattelehan, Sarkanen, kun minä viime viikolla yön aikaan vallesmannin kyökinovelle koputin, tuli herra itse rappusille. "Pysy poissa talostani, taikka ammun kallosi puhki!" kiljasi hän. Ja vahtii nyt tyttöä eikä päästä kylään sen vertaa, että vilaukseltakaan näkisin. Vuosikontrahtiin on hän Hilman pakoittanut, ja niin ovat kaikki tuumamme rauenneet myttyyn.

SARKANEN. Ole huoletta poika, sanon minä. Jos minä vallesmannin sanon lainoistaan irti, tekee hän konkurssin ja kaksi muuta hänen perässään. Semmoinen mies on edessäsi. Haloo, sanon minä!

KALLU. Mutta älkää niin kovaa puhuko. Muori herää.

SARKANEN. Ja minä panen sen Hilman kontrahdin rikki koska vaan! Koko kylän minä panen nurin. Tahdotko nähdä? Vai nauravat!

KALLU. Mainiota! Mutta hiljaa, hiljaa, muori jo liikkuu.

Koettaa seuraavan kuluessa kaikin tavoin hiljentää Sarkasta.

SARKANEN. Ja liikkukoon! Minä näytän, kuka tässä talossa herra on. Vai akkavalta! Ja vielä vuosikontrahti!

Keppi pöytään.

Kyllä minä heille näytän! Nyt menee tämä poika vallesmannille, ja tulkoot samaan myllyyn Laksmannit ja Kröönsvistit ja kaikki, jotka siellä kestiä pitävät. Sanonpa heidät irti kaikki! Kaikki!

Keppi pöytään.

Vaviskaa te tämän kirkonkylän herrat! Minäkin tahdon kerran kestiä pitää!

Ryyppää.

Vai vuosikontrahti!

KALLU. Niin, niin juuri, Sarkanen. Mutta jos muori herää, et pääsekään lähtemään.

SARKANEN. Viis minä muorista! Mies on vaimon pää ja keppi.

KALLU. Kuitenkin, jos menet, niin mene oitis, muuten hän sinut palauttaa, pelkään minä.

SARKANEN. Ja tätä poikaa ei palauta enää kukaan! Sillä nyt lähtee Sarkanen! Vai nauravat he minua!

Menee suurella pauhulla, jatkaen vielä ulkona uhkauksiaan.

Vaviskaa, vaviskaa!

KALLU katsoo hädissään vuoteelle päin, jossa Eetla heittelekse unissaan. Kun ei vaan heräisi! Kovasti heittelee ruumistaan. So, so!

Niinkuin lasta tuudittaissa.

Sh-sh-sh-sh-sh-sh-sh. Jo taitaa nukkua... Nyt vaan hiljaa kuin myyrä, ettei herää. Kyllä se muori äkkiä Sarkasen kotiin tanssittaisi, ja kaikki menisi minulta hukkaan. Sh-sh-sh-sh...

EETLA unissaan. Vai menisi sekin renttu naimisiin...

KALLU mykistyy säikähdyksestä.

EETLA kuorsaa jälleen.

KALLU. Taisi mainita minua rentuksi. — Kun ei vain silmiä avaisi ja näkisi. Parasta kun pukeudun Sarkaseksi.

Pukeutuu Sarkasen jättämään turkkiin ja istuu pöydän ääreen, ottaen verkonkudoksen käteensä.

Näinhän se Sarkanen. Ja pullo helkkarissa pois pöydältä.

Pistää pullon turkin povitaskuun.

Nyt vaikka tirkistäisitkin: tässä istuu ukko Sarkanen.

Haaveillen.

Ai, ai, jos minulle tämä vaan onnistuu, vain tämä ainoa kerta eläissäni! Mutta sitäkö olen ansainnut! Pois se! En ole ansainnut muuta kuin kepitystä huonon elämäni vuoksi; (jos vaan olisi tässä kylässä minun kepitäjääni). — Mutta ah, te kirkaskasvoiset herranenkelit, astukaa alas taivaastanne ja antakaa minulle selkään oikein Porvoon mitalla ja Kaskisten kyynärällä! Sen olen teiltä totisesti ansainnut. Ja kun olette minua hyvästi kepitäneet ja taivaallinen vihanne on jälleen asettunut, niin antakaapa onnistaa — tämän ainoan kerran — että saisin omakseni sen tyttöletukan, sen armaan Hilman, sen kultaisen nupukkani — aih, aih, sen päiväpaisteisen, sen kikattavan hili-hili-Hilmaseni.

Totisena.

Niin ja torpan vielä lisäksi, ellen liikoja pyytäne? — Sen vaan sanon, että jos nyt onnistaa, niin en viinan tilkkaa eläissäni maista, en ikipäivinäni, niinkuin en tätä pohjapisaraakaan enää suuhuni pane. Tehkää te sitten niinkuin taivaallisessa viisaudessanne parhaaksi näette.

Hieroo näköaukon ikkunaan, tirkistää ulos.

Taitaa tulla pitkäkin odotus.

Menee ottamaan nurkasta halkoja.

Jospa onnistaisi, hih!

Tosissaan.

Ei kuitenkaan niinkuin minä tahdon, vaan niinkuin te tahdotte.

Taas iloisesti.

Aih, aih, jospa sentäänkin onnistaisi, sanon vaan: jos onnistaisi!

Paiskaa viimeisen sanan mukana kantamuksensa voimakkaasti permannelle.

EETLA unissaan. Vai naimisiin!

KALLU. Saakeli!

Juoksee paikalleen pöydän ääreen.

EETLA herää vähitellen, kääntyy vuoteessaan, tunnustelee vieressään Sarkasen tyhjää paikkaa, katsoo perälle.

Ei, mutta! Mitä pitää minun vanhain silmäini näkemän! Sarkanen, hoi! Enkö kieltänyt sitä viimeistä öljyä lopettamasta?!

KALLU koputtaa ankarasti keppiä maahan.

EETLA. Siunatkoon!!

KALLU sammuttaa lampun ja menee Sarkasen ontuvaa käyntiä matkien keinutuolille, johon istuu Eetlasta pois päin kääntyneenä.

EETLA. Mi... mitä hän nyt meinaa?

Koetteeksi kiukkuisesti.

Tuletko paikalla maata!

Äänettömyys. Itsekseen.

Mikä ihme siihen mieheen nyt on mennyt?

Vielä kiukkuisemmin ja nyrkkiänsä vuoteenlaitaan jyskyttäen.

Tuletko sieltä!

Äänettömyyden jälkeen itsekseen.

Hän on raukka sairas taikka on ikipäiviksi suuttunut minulle.

Hellästi.

Sarkanen... Kuulehan Sarkanen... Rans Kaapriel Enkelpreht... Etkö ääntäni tunne? Minä olen Eetla Johanna Sofia, sinun laillisesti vihitty aviovaimosi, jota olet myötä- ja vastoin käymisessä rakastanut ja yhdeksi merkiksi minulle tämän sormuksen antanut... Voi, minun täytyy itkeä sinun kovaa sydäntäsi...

Nousee vuoteesta, menee puolimatkaa Kalluun päin ja molemmin käsin hiukan kohauttaen hamettaan vanhaan tapaan niijaa.

Minä kauniisti pyydän sinua, unohda vihasi ja tule kanssani aviovuoteeseemme.

Huomaa turkin povitaskusta esiin pistävän pullonsuun.

Mi... mi... mikäs tämä on? Sarkanen?

Vetää pullon esiin, helistää, avaa, haistelee.

Viinaa! Kuka on sinulle viinaa antanut? Ja salaa minulta! Mutta vastaa, mies! Ei, en usko silmiäni.

Maistaa pullon suusta.

Ihan oikeata viinaa! Tfyi! Nyt ymmärrän, hän on juovuksissa, hän on humalassa! Ai-ai, sinua Sarkanen, ettäs kehtaatkin! Kokonaisen pullollisen juonut ja vähän vaan pohjaan jättänyt! Pankon kiveen lyön sinun pullosi säpäleiksi, ettet siitä ikinäsi enää maista!

Juopi ensin viinan suuhunsa, sitten särkee pullon.

Kuulitkos, hunsvotti! Kyllä paukkuu, jahka selkiät!

Tulee Kallun luo, käy kiukkuisesti turkin kaulukseen.

Ja lähdetkö siitä makuulle, könsikkä!

KALLU seuraa Eetlaa vuoteelle yhä Sarkasen käyntiä matkien.

He laskeutuvat vuoteelle, Eetla ensin, selälleen seinän puolelle ja sitten Kallu laitapuolelle, kyljelleen ja käppyrään, selin Eetlaan.

EETLA hetken kuluttua töykkää Kallua selkään, leppeämmin.

No, mikä hitto sinut nyt on noin mykäksi tehnyt? Etkö saa sanaa suustasi?

Hetken kuluttua vielä leppeämmin.

Sarkanen, hoi, ymmärränhän minä, että sinä vihapäissäsi olet viinaa hakenut, kun en minä sinun mieltäsi noutaa tahtonut. Ja siitäkö sinä minulle suutuit, että minä Kallulta ne torpan rahat kielsin? Kaikesta kannattaakin suuttua! — No, tuota noin, jos nyt annettais sitten vaikka kolme sataa.

KALLU ilosta hytkähtäen. Hop!

EETLA. Mitä "hop"? Kyllä vaan se saa riittää meidän puolestamme, hankkikoot loput muilta. Mitä sanot? Sarkanen!

Koettaa kääntää Kallua päin itseänsä.

KALLU kääntyy nytkähdyksellä muka vihaisesti vieläkin enemmän pois päin Eetlasta.

EETLA hellästi. Mutta kuulehan, Sarkanen...! No, annetaan sitten vaikka viisisataa, kunhan vian suusi vihdoin aukaset ja vihasi unohdat. Voi, annetaan kuusisataa, annetaan seitsemänsataa. Ei hän vastaa minulle mitään.

Kääntyy kyljelleen Kalluun päin, toinen käsi tämän olalla, yhä tunteellisemmin, vihdoin itkuun hyrähtäen.

Rakas mieheni, jonka kanssa me kolmekymmentä ajastaikaa nuhteettomassa Herran avioliitossa viettäneet olemme, — annetaan koko tuhat, niinkuin sinun tahtosi on... mutta sinun kiusattu ja hyljätty vaimosi ei voi unta näihin silmiinsä saada, ellet sinä rakkaassa sovinnossa jälleen käänny häntä kohti... kuule, kuule minua Rans Kaapriel Enkelpreht... ah minun täytyy itkeä...

KALLU on kuorsaavinaan.

EETLA hämmästyneenä ja loukkaantuneena kavahtaa istumaan. Hän nukkuu!
Nukkuu kesken kaikkea!

Laskeutuu alakuloisena jälleen selälleen.

Ohhoh. Hän ei välitä minusta enää. Nukkua viha ja riita mielessä! Sitä hän ei ole vielä koskaan ennen voinut tehdä. Niin muuttuu elämämme täällä surun ja murheen laaksossa... niin on muuttuvainen miehen mieli, että nukkuu, kun...

Käännähtää äkkiä kiukkuisesti vasemmalle kyljelleen, seinään päin, pois Kallusta.

Ja nukkukoon!

Jonkun ajan kuluttua alkaa Kallun kuorsausten välillä kuulua vuorottelevasti myöskin Eetlan kuorsauksia.

KALLU kuorsaa yhä hiljemmin, kohoaa vihdoin varovasti istualleen, kuulostelee Eetlan nukkumista, kuiskaa intohimoisen onnellisena.

Onnistuu! Onnistuu!

Laskeutuu jälleen pitkäkseen.

TOINEN NÄYTÖS.

Joulukekkerit valaistussa nimismiehen asunnossa. Salin kalusto on sysätty seinemmäs. Pöydillä viinilaseja ja kuppeja. Peräseinän keskellä ovi, josta näkyy eteiseen. Samoin kummallakin sivulla avonaisia ovia, joista näkyy vasemmalle herroja toti- ja korttipöydän ääressä, ja oikealle vierashuoneeseen vanhempia naisia käsitöiden ja teen kimpussa. Kovaa suukopua kaikkialla. Salissa nuorison vilkasta rinkitanssia.

NUORISO laulaa ja hyppii.

Julen, julen, julen är kommen.
Gossar och flickor dansa i ring.
Hej så vi svänga,
Slita vår känga.
Ingen får sitta trumpen i vrån!

Tanssi pysähtyy. Kaikkien on liian kuuma.

NUORISON ÄÄNIÄ. Huh, kun onkin kuuma! — Oh, minä kuolen, minä kuolen! — Mennään eteiseen ulos, mennään! — Ensi valssi on minun, muistakaa neiti!...

Hajoovat salista nauraen ja meluten peräovien kautta, jotka jäävät auki.

Kolme rouvaa on katsellut sohvalta tanssia ja jäänyt saliin.

1 ROUVA. Mutta mitkä pidot! Onko kuultu! Ohhohoh...

2 ROUVA. Ei todella luulisi tavallisen vallesmannin kodiksi.

3 ROUVA. Niin, ihmiset elävät tätä nykyä aivan yli varojensa.

2 ROUVA tarkastelee lorgnetilla vasenta huonetta. Herroillekin annetaan hienointa konjakkia totiin.

1 ROUVA. Sanalla sanoen mässättään niinkuin tavallisesti vähää ennen konkurssia.

2 ROUVA kuiskaa Sh! Fru Länsmanska!...

1 ROUVA kuiskaa nopeasti. Se on kaikki velalla! Velalla joka penni kaikki!

HILMA kantaa suurta tarjotinta perältä oikealle.

LENSMANSKA toruen Hilman perässä. Muista tarjota vasemmalta. Ensin häräsöödinskalle, sitten patruunskalle... no mene, mene!

Ovella, puhuu oikeaan huoneeseen.

Olkaa niin hyvät! Får de' lof att vara, var så god, var så god!

Rouville salissa.

Noiden palvelijain kanssa on hukassa! Eivät mitään osaa, eivät niin mitään!

1 ROUVA. Mutta näyttäähän tuo Hilmanne aika näppärältä.

LENSMANSKA. Mitä? Aijotteko vietellä hänet minulta? Siitä ei tule mitään.

1 ROUVA. Herra varjelkoon minua himoitsemasta lähimäiseni omaisuutta!

LENSMANSKA. Sitäpaitsi, hän aikoo naimisiin.

2 ROUVA JA 3 ROUVA. Naimisiin!

1 ROUVA. Tuoko elävä tuolla? Tuo potaattinenä!? Haha-ha...

LENSMANSKA. Juuri kun olen saanut hänet jotain oppimaan!

2 ROUVA. Nykyajan palvelusväki ei lopulta tiedä mitä se vaatii!

LENSMANSKA. Mutta siitä ei tule mitään!

1 ROUVA. Vihdoin he pukeutuvat kaikki hattuihin ja me jäämme liinat päähän!

3 ROUVA. Se siitä lopulta tulee!

LENSMANSKA. Mutta olkaa niin hyvät!

Pyytää oikealle.

Saako luvan olla teetä?

ROUVAT. Kiitos, me olemme juoneet.

Menevät oikealle.

LENSMANSKA aikoo mennä vasemmalle.

HILMA oikealta. Rouva! Minä kuulin kun rouva sanoi: siitä ei tule mitään!

Itkee.

Voi, voi, voi...

LENSMANSKA. Tässäkö sopii poraamaan ruveta! Minä olen sinut opettanut ja sinun täytyy palvella vähintään viisi vuotta, ennenkuin saat vaivani palkituiksi!

HILMA. Mutta hyvä rouva, minä pyydän kauniisti, kun se Kallukin vaatii...

LENSMANSKA. Kallu ja Kallu, ei tässä talossa enää muuta kuule. Maksa kustannukseni ja kaikki rikotut astiani! Koko ajalta kahdeksankymmentä ja seitsemän markkaa 16 penniä. Olenhan sanonut.

HILMA. Mutta Kallu, Kallu tahtoo jo ensi keväänä... voi hyvä rakas rouva...

LENSMANSKA. Kallu, Kallu, olen sen jo kuullut. Sisso, ei sinun ole sen kiireempi naimisiin kuin muidenkaan ihmisten. Sisso, sisso, kyökkiin, vielä sinä naimisiin ehdit, kyökkiin, kyökkiin...

Työntää itkevän Hilman vähitellen peräovesta ulos.

PATRUUNSKA ja HÄRASÖÖDINSKA oikealta.

PATRUUNSKA. Oo, rouva Länsmanska, teitä voi todellakin onnitella näin komean juhlan johdosta.

LENSMANSKA hyvillään. No, no, — no, no... Mitä se patruunsa...

HÄRASÖÖDINSKA. Komeampaa kuin kellään muulla. Ja mitäpä niistä ihmisten puheista!

LENSMANSKA hätkähtää Hä? Mistä ihmisten puheista?

PATRUUNSKA. Mutta rakas häräsöödinska, säästäkää toki rouva Länsmanskaa moisia juoruja kuulemasta.

HÄRASÖÖDINSKA. Tietysti se on vale. Tekö olisitte velkaa jollekin talonpojalle!

LENSMANSKA. Te teette minut uteliaaksi... Mitä puheita ne on? Sanokaa, sanokaa!

HÄRASÖÖDINSKA. Ah, minun täytyy todella itkeä ihmisten pahuutta. En voi puhua... sanokaa te, rouva patruunsa.

LENSMANSKA. Kuka on uskaltanut niin valehdella. Ettäkö emme olisikaan varakkaita?! Niinkö?!

PATRUUNSKA. Niin, mutta pääasia tässä on kelle te olisitte muka velkaa. Hirmuista! Hirmuista!

LENSMANSKA. Se ei ole totta, se on julkea vale! Kuulitteko!

PATRUUNSKA. Jollekin — syytinkiläiselle! Johan nyt!

LENSMANSKA. Syytinkiläiselle! Me!? Se on mitä julkein häväistys! Oh, millä puhdistumme moisista parjauksista!

Pyörähtää permannolla osoittaen ympärilleen.

Ja siltäkö tämä näyttää!

HÄRASÖÖDINSKA. Ei, ei, mutta aivan ylimalkaan puhuen niin kyllä täytyy sanoa, että...

PATRUUNSKA. Ylimalkaan puhuen: ihmiset elävät tätänykyä aivan yli varojensa. Riittäisi vähempikin.

LENSMANSKA. Mitä se tähän kuuluu? Mikä "riittäisi"?!

HÄRASÖÖDINSKA. Ylimalkaan, i största allmänhet, minunkin täytyy myöntää, että riittäisi vähempi.

LENSMANSKA. Kerran vuodessa, kantänka!

PATRUUNSKA. So, so, entäs pääsiäisenä...!

HÄRASÖÖDINSKA. Entä Bärtan päivänä sitten!

PATRUUNSKA. Ja erittäinkin kun kaikille on tunnettu...

LENSMANSKA hillitsemättä itseään polkasee jalkansa maahan. Mikä kaikille on tunnettu? Sanokaa jos uskallatte!

PATRUUNSKA ja HÄRASÖÖDINSKA torjuen. Ylimalkaan! ylimalkaan!

LENSMANSKA. "Ylimalkaan ja ylimalkaan"! — Itse olette Sarkaselle velkaa!

PATRUUNSKA yhtaikaa kahden seuraavan kanssa. Mekö velkaa Sarkaselle! Kuka niin on voinut valehdella?! Ei iki päivinä! Tätä asiaa ei voi jättää näin, se on hävytön, se on ilkeämielinen parjaus! Vastatkaa sanoistanne, jaa-a, vastatkaa sanoistanne!

HÄRASÖÖDINSKA yhtaikaa edellisen kanssa. Mekö?! Velkaa moukalle?! Det är förskräckligt hvad människorna kan prata! Emme vielä koskaan ole olleet penniäkään velkaa, ei koskaan! Aldrig! Det är grymmt, det är rysligt, förfärligt, förskräckligt, förskräckligt!

LENSMANSKA jonkun ajan kuluttua, yhtaikaa edellisten kanssa, heitä tynnyttäen ja koettaen huutaa kovemmin kuin he. Ylimalkaan! Ylimalkaan! Ylimalkaan!

VIERAAT eri ovista. Mitä? Mitä?

NIMISMIES lasi kädessä, iloisena vasemmalta. No, no, no, mikä rouville nyt on tullut? Gramofooni soimaan ja tanssi käymään!

LENSMANSKA, PATRUUNSKA ja HÄRASÖÖDINSKA vaikenevat äkkiä ja heidän kasvonsa saavat hymyilevän ilmeen.

LENSMANSKA yhtyen miehensä kehoitukseen, vieraille. Tanssimaan, tanssimaan — nuoret ja vanhat! Ottakaamme nyt oikein vanhan ajan franseessi!

Lyö käsiään yhteen.

Hakekoon jokainen herroista parinsa, sisso, sisso, kaikki, kaikki vaan...

Lensmanskan näin puuhatessa tulee useita herroja vasemmalta vaatimaan rouvia tanssiin, jotka estelevät, käskien pyytämään nuorempia, sitten suostuvat, luonnottoman äänekkäästi murahdellen.

HILMA hätäntyneenä perältä, nimismiehelle. Kyökissä on asiamies, tahtoo herra vallesmannia.

NIMISMIES virittää gramofoonia. En ota vastaan. Tulkoon toiste.

HILMA. Se tahtoo tulla väkisin.

NIMISMIES. Aja ulos, sanon minä!

HILMA. Hyi, en minä uskalla, sillä on keppi...

Kyökkiin perälle.

Gramofooni soi.

LENSMANSKA. Parit kahteen riviin, tämä on vanhain tanssi, nuoret eivät osaa, kas näin, yks, kaks, kolme, alkakaa...

Vanhemmat herrat ja rouvat tanssivat franseesia, nuoret nauravat ovien suissa, osotellen sormillaan.

ÄÄNIÄ NUORTEN JOUKOSSA.

— Onko tuo nyt sitä katrillia?

— Ei, se on Noakin tangoa.

— Hei vaan, hop, hop...

— Katsokaa lensmanskaa! Hurraa!

— Hiljaa, hiljaa, nyt tulee lensmanskan soolo.

LENSMANSKA figureeraa parinsa kanssa.

Kyökistä kovaa, epäselvää huutoa ja melua. Tanssi pysähtyy.

VIERAAT. Mitä siellä tapahtuu?

NIMISMIES. Katsos roistoa! Kyllä minä hänet kuritan!

Ulos.

LENSMANSKA. Jatkakaamme. Kyllähän mieheni sellaiset kuranssaa!
Parit fikyree! Fikyree!

NIMISMIES perältä, luikkii vasemmalle.

VIERAAT pysäyttävät hänet. Mikäs nyt?

NIMISMIES. Minulla kun ei ole mitään keppiä, jolla kurittaisin...

1 HERRA tarjoo hienoa kävelykeppiä. Kas tässä, tässä!

NIMISMIES tarkastelee keppiä. Mitäs tämmöisellä, se menee poikki ensi lyönnillä.

Melu kyökissä yltyy..

LENSMANSKA paksu mukurakeppi kädessä. Ota tämä, aja paikalla ulos, mikä hirveä skandaali!

NIMISMIES tarkastelee mukurakeppiä. Tämäkö, sehän on leppää!

LENSMANSKA pyörähtää tuittupäisesti, menee kyökkiin. Sepä nyt merkillistä!

NUORISO. No nyt siitä jotain tulee, kun lensmanska itse... Se on toista!

NIMISMIES. Mutta jatkakaahan, hyvät vieraat sillä aikaa kun minä haen parempaa keppiä.

Pakenee vasemmalle. Tanssi jatkuu laimeasti.

HILMA juoksee kauhuissaan kyökistä. Jesta! Jesta sitä miestä!

LENSMANSKA kiirehtii Hilman perässä, Hilman korvaan kovalla äänellä.

Juokse joutuun hakemaan Sarkaskaa, se mies ei tottele ketään muuta.
Juokse, juokse, sano että tulee heti, heti paikalla!

Pakenee oikealle.

HILMA. No kyllä vaan en viivy, minä sen lennätän tänne.

Juoksee ulos.

Tanssi jatkuu innokkaammin.

SARKANEN perältä, keppi kädessä, meluavana ja ankarana. Vai täällä tanssitaan!

VIERAAT hihkasevat. Sarkanen!

Tanssi taukoo äkkiä, gramofooni lakkaa soimasta.

SARKANEN. Iltaa, iltaa! Minulla on asiaa vallesmannille.

VIERAAT. Missä hän on? Missä herra vallesmanni?

Hakevat.

2 HERRA. Ainako se vaan sitä keppiä hakee?

SARKANEN. No sanokaa sitten lensmanskalle. Tuli ja leimaus!

VIERAAT. Mutta — minne lensmanska on mennyt?

Hakevat.

I HERRA. Keppiä, keppiä hakemaan, herrajesta keppiä hakemaan!

VIERAAT johdattavat sisälle nimismiehen vasemmalta ja lensmanskan oikealta. Tulkaa herran nimessä, hän pieksää meidät! Ajakaa ulos tuo moukka! Ulos! Ulos!

Pistävät keppiä isäntäväen käsiin.

NIMISMIES. Johan sanoin, nämä vitsat ovat liian ohkasia, pitää olla jotakin paksumpaa...

On hakevinaan.

SARKANEN irvistele. Lainatkaa hänelle tämä.

PATRUUNSKA. No, rouva Länsmanska, vieraanne odottavat, että tuo hävytön häiritsijä vihdoinkin ajetaan ulos.

HÄRASÖÖDINSKA. Ettekö uskalla?

LENSMANSKA. Minäkö en uskalla! Sormiani syhyy, mutta kun tuo mieheni on niin pelkuri. Eikä ole keppiä...

I ROUVA. Pelkuri — hän, joka on niin monta pahantekijää vanginnut!

VIERAAT ihmettelevät ja nureksivat.

NIMISMIES nopeasti vaimolleen. Lähetä Hilma heti Sarkaskaa noutamaan.

LENSMANSKA kuiskaa yhtä nopeasti. Olen jo lähettänyt.

VIERAAT työntävät nimismiestä ja lensmanskaa esille kohti Sarkasta. Ajakaa nyt vaan ulos, ajakaa ulos!

SARKANEN. Eikö ole keppiä? Tässä on, ottakaa tämä, sanon.

LENSMANSKA hiljaa Sarkaselle. Sarkanen tekee hyvin ja astuu perälle!

NIMISMIES. Niin, niin, tänne herrain puolelle, jos saan luvan pyytää...

VIERAAT ihmetellen. Mi-mitä se oli?!

SARKANEN. Sitä se oli. Mutta kuulkaahan ensin asiani. Koska me nyt kaikki tänne kokoontuneet olemme.

NIMISMIES. Mutta Sarkanen on niin hyvä vaan ja astuu tänne seuraamme, niinkuin kutsuvieras, niinkuin kutsuvieras...

VIERAAT. Tämä menee toki liian pitkälle! Fyy, fyy moukan seurassa!
Ei, kiitoksia!

LENSMANSKA. Sarkanen tekee hyvin, kuuma ryyppy, mitä? Ha-ha.

PATRUUNSKA. Ei epäilystäkään enää! Siis sittenkin totta, mitä ihmiset ovat puhuneet! Ha-ha-ha...

HÄRASÖÖDINSKA. Nyt alan arvata minäkin mistä kohti kenkä puristaa, ha-ha-ha...

Nauravat yhdessä.

SARKANEN. Ei, sanon minä, ei puolelle eikä toiselle, vaan ensin asiani. Ja kuulkaa: näiden todistajien läsnäollessa sanon minä irti...

LENSMANSKA uhkaavasti lähestyen Sarkasta. Ja jos minä käsken tänne Sarkaskan, ai-ai, Sarkanen, Sarkanen!

SARKANEN. Ja onkos prosentitkaan maksetut, kysyn minä?

1 HERRA viheltää niinkuin olisi vasta ymmärtänyt.

VIERAAT. Ahaa! Vai niin! Ha-ha-ha-ha...

LENSMANSKA. Missä hitossa se Sarkaska viipyy!

SARKANEN. Jaa-a, vastatkaa, onko kolmen vuoden prosentit maksetut ja uutta vaan tahtoisitte...

LENSMANSKA. Ei, nyt menen itse Sarkaska hakemaan!

Miehelleen.

Tuki hänen suunsa!

Sieppaa vaippansa ja tuuliaispäänä lentää ulos.

VIERAAT. Ha-ha-ha-ba

SARKANEN. Kolmen vuoden prosentit, sanon.

NIMISMIES tarjoskelee Sarkaselle väkeviä puhuessaan. No, no, tulkaahan tänne, täällä tehdään laskut, ei, ei, tänne, tänne...

SARKANEN ojentaa kättään lasia kohden, seuraa nimismiestä. No niin, niin, tehdään selvät laskut...

Vasemman oven kynnyksellä uhkaavasti muille.

Odottakaa, odottakaa, kyllä minä kohta tulen.

VIERAAT nauravat.

I HERRA. Ai, ai, kylläpä joutui isäntäväkemme kovalle!

PATRUUNSKA. Miksi eletään näin ylellisesti? Aivan kuin ei vähempikin riittäisi!

2 HERRA. Mutta luuletteko todellakin, että siitä nyt tulee konkurssi?

VIERAAT vakuuttavasti. Konkurssi! Konkurssi siitä tulee!

HÄRASÖÖDINSKA. Kuka käski elämään noin yli varojensa! Toista on oleva meillä. Uudenvuoden illaksi pyydämme meille!

VIERAAT ihastuneina. Aaaa!

HÄRASÖÖDINSKA. Kaikki läsnäolijat poikkeuksetta!

VIERAAT. Kiitoksia!

Syviä yhteisiä kumarruksia.

PATRUUNSKA. Mutta uudenvuoden ilta on aina ollut meidän.

HÄRASÖÖDINSKA. Tänä vuonna se on kuitenkin oleva meidän!

PATRUUNSKA. Se on lievimmin sanoen hävytöntä!

HÄRASÖÖDINSKA. Olkaa siis niin hyvät. Yksinkertainen, vaatimaton illanvietto vain, en enkel bjudning!

PATRUUNSKA. Niin hän aina sanoo, mutta kun sitten tullaan niin on komeampaa kuin kellään muulla. Mutta malttakaas häraskriiverska — sillä miehenne on häraskriivari eikä härasööding!

Vieraiden puoleen, leveällä kumarruksella joka puolelle.

Ja uudenvuodenaattona meille, jos saan pyytää! Aivan yksinkertainen illatsu!

VIERAAT. Aaaa! Kiitoksia, kiitoksia!

HÄRASÖÖDINSKA. Päivää ennen meitä! ja meille tulevat väsyksissä kuin rievut! Se on hävytöntä!

SARKANEN ja NIMISMIES vasemmalta.

SARKANEN. Jaha, armolliset herrasväet, nyt on lista valmis, vaikka kyllä minä teidät ilmankin listaa muistan.

NIMISMIES. Sanon edeltäpäin: minä olen aivan viaton tähän, minä ainoastaan kirjoitin sanelun mukaan.

SARKANEN. Sisso, sisso. Tästä päivästä siis irtisanotaan kuukauden kuluttua maksettavaksi pääoma korkoineen 6 sadalta vuodessa, sanoo kuusi sadalta vuodessa kuin on viisi tuhatta Suomen markkaa, jonka on minulle ja vaimolleni Eetla Sofialle velkaa vapaasukuinen häräsöötinki Nuurper. Jaa-a! Maksakoon tai peritään oikeuden kautta.

HÄRASÖÖDINSKA kiljahtaa kauhusta.

PATRUUNSKA voitonriemuisena. Vai niin! Kuka olisi luullut! Viisi tuhatta! Viisi tuhatta! No? Miltäs tuntuu?

VIERAAT voivat vaivoin hillitä nauruansa.

HÄRASÖÖDINSKA. Mutta uskokaa minua, se oli vaan satunnainen ulkomaanmatkamme... Herra vallesmanni, hillitkää toki tuo mies!

SARKANEN. Ja neljän vuoden korot ovat maksamatta. Se tekee kuusituhatta ja kaksisataa...

HÄRASÖÖDINSKA. Ah, Sarkanen, minä rukoilen teitä, olkaa hyvä, saanko luvan pyytää uudenvuoden iltana... en enkel bjudning...

VIERAAT nauravat.

PATRUUNSKA. Joka toiselle kuoppaa kaivaa, se itse siihen lankeaa, ha-ha-ha... Uutena vuotena!!

HÄRASÖÖDINSKA. Sarkanen, rakas, pikku Sarkanen...

SARKANEN. Sanoo: kuusi tuhatta ja kaksisataa. Maksakoon taikka peritään oikeuden kautta.

HÄRASÖÖDINSKA. Ei! — Sarkaska tänne. — Sarkaska! Sarkaska!

Rientää suinpäin ulos.

PATRUUNSKA. Siinä nyt näitte! Mieheni sanoo aina: yhteiskunnassamme on jotain mätää.

NIMISMIES. Lista ei ole vielä lopussa.

SARKANEN. Ei, se vasta alkaa.

PATRUUNSKA levottomana. Mutta ettekö todellakaan voi hillitä tuota miestä!? Herra vallesmanni!

NIMISMIES kohauttaa voimatonna olkaansa.

VIERAAT laumassa, uhkaavasti Sarkasta vastaan.
Riittää, riittää! Tämä on sopimatonta! Vaiti, vaiti! Ulos!

SARKANEN uhkaavasti. Mitä?!

VIERAAT perääntyvät, uskaltamatta yksitellen vastustaa.

SARKANEN. Viiden vuoden korot ja pääoma haetaan ulos entiseltä rakennusmestarilta herra Krönkvistiltä, sanoo viiden vuoden korot!

I ROUVA. Ah!

Kuultuaan nimensä pyörtyy istumaan.

PATRUUNSKA päätänsä keikutellen. Ja hohtokiviä sormet täynnä!

VIERAAT tarkastelevat pyörtyneen sormia. Katsokaa, tuo on ehta briljantti! Ja tuo — mikä se on?

1 HERRA. Tässä vettä, rakas Berta... Mutta eikö sitä Sarkaskaa jo vihdoinkin ala kuulua! Ole huoletta, minä lepytän hänet! Hakekaa Sarkaska tänne, joutuin!

2 HERRA. Sic transit gloria mundi!

SARKANEN. Ja herra Vesander —

2 HERRA kyykistyen. Ai!

SARKANEN. — ei ole ollenkaan korkoja maksanut.

2 ROUVA. Se ei ole totta, korot on säännöllisesti liitetty pääomaan.

2 HERRA. Tule pois, älä dabbaa itseäsi!

VIERAAT nauravat.

SARKANEN. Maksakoon taikka peritään oikeuden kautta. Ja Laxmannin herrasväki...

3 HERRA. Mi.. minä?

3 ROUVA piiloutuen Oh, mitä tästä nyt tulee!

SARKANEN. No, no, rouva, ei hätää, mutta kun olen neljä vuotta turhaan yrittänyt saada omani takaisin...

3 HERRA 3 rouvalle. Oletko sinä siis käynyt lainaamassa! Minun tietämättäni!

Riitelevät syrjässä kiivaasti keskenään.

VIERAAT nauravat.

SARKANEN. Ja lahtari Viklander, kaksituhatta ja viisisataa. Ja kanttori Tolpander, seitsemänsataa ja viisikymmentä. — Ja tapetseeraaja Krutelli neljäsataa ja kaksikymmentä. — Ja leipuri Viinikainen... Ja kamreeri Pastmanni... ja, ja...

VIERAAT nimensä kuultuaan jokainen vuorostaan lakkaavat nauramasta ja yhtyvät tyytymättömien joukkoon, joten nauru muuttuu vähitellen levottomaksi hälinäksi.

SARKANEN. Ja sitten on tässä kymmenentuhannen velka, kuin irtisanotaan korkoinensa kuusi sadalta vuodesta. Jaa-a! Kymmenen tuhatta jämtilleen, kymmenen tuhatta!

VIERAAT äkkiä hiljeten, uteliaina. Kymmenen tuhatta! Kukahan se on?

1 ROUVA virkoaa ja tulee uteliaana kuuntelemaan.

SARKANEN. Jaa-a, kuka se on! Ja korkorästit nousee tuhanteen, "kuka se on"!

VIERAAT. Kuka? Kuka?

SARKANEN. Patruuna itse se on.

PATRUUNSKA. Se on hävytöntä!

VIERAAT hämmästyksen lyöntinä. Patruunski!

Naurun tyrskähdyksiä.

SARKANEN. Jaa-a, patruunski!

PATRUUNSKA. Sarkaska tänne! — Sarkaska! — Sarkaska!

Ulos.

VIERAAT. Mutta missä vihdoin se Sarkaska?!

SARKANEN. "Sarkaska ja Sarkaska" —

Joutuen yhä enemmän raivoihinsa.

Tässä ei Sarkaska mitään auta. Vai akkavalta! Nähkääs tätä keppiä! Kuka on Sarkasen käskijä, kuka?!

Pamauttaa kepin pöytään.

Jaa-a, se keppi kestää!

VIERAAT sekasin. Herra vallesmanni, se on teidän asianne! — Esivalta suojelkoon meitä! — Sarkaska! — Sarkaska!

Kaikki kiireesti ulos, lakkaamatta Sarkaskaa huutaen.

SARKANEN. Se keppi kestää, sanon minä!

NIMISMIES yrittää rauhoittaa raivoavaa Sarkasta. Sarkanen, Sarkanen!
Tahdotteko ryyppyn? Sarkanen, tulkaa järkiinne! Sarkanen!

SARKANEN. Ja kontrahti rikki ja tyttö irti! Tyttö irti!

NIMISMIES. Mikä on irti?!

SARKANEN. Tyttö irti, tyttö irti, sanon minä! Totisesti tämä keppi kestää! Tyttö irti!

NIMISMIES. Mikä tyttö? Mikä tyttö?!

SARKANEN pamauttelee keppiään yhä tuimemmin pöytiin niin että viinilasit ja kupit hyppelevät ja kaatuilevat. No kyllä tämä keppi kestää! Tyttö irti!

NIMISMIES. Mies on tullut hulluksi! — Sarkaska tänne! — Sarkaska! —
Sarkaska!

Suinpäin ulos.

SARKANEN huohotuksesta päästyään pyyhkii kumpaisellakin käsivarrella vuorotellen otsaansa. Ohhoh! Hikeen veti tämä toimitus miehen.

Katselee ympärilleen, tarkastelee esineitä,
kurkistaa syrjähuoneisiin.

Tyhjä kuin Hiltusen lekkeri. — Minne olenkaan minä pääni pistänyt?

Hiljaa kutsuen.

Eetla! — Ei, ei, Eetla nukkuu kotona. Ja tämä — eikös tämä ole niitä korkean kruunun esikartanoita? Eikö tässä samassa huoneessa ole moni syytetty ja vanki seisonut ankaran tuomarinsa edessä vavisten ja kurkku kuivana, kädet koreasti selän taakse köytettyinä? Älä, älä selkiä, Sarkanen, älä vielä selkiä! Huhhuu...

Istuutuu.

Eetla nukkuu ja pelkkää pötyä puhui sekin Kallu, joka meille uutta hääiloa ennusti. "Saat jälleen hääpolskaa tanssahdella, sanoi, ja muori hyppelee luoksesi ja kuhertelee kuin turtturikyhkyläinen". Kyllä tässä taitaa kohta tulla sitä "turtturikyhkyläistä"! Mitä ne niin mennessään huusivat: Sarkaska, Sarkaska!

Kavahtaa pystyyn.

Eivät suinkaan ne sitä tänne meinanneet...! Herra varjelkoon! Pidä kutisi pääpoloinen! Oma karvainen mukulani, älä herrannimessä selkiä! Lystihän meidän on! Heeluvee!

Maistelee pöydällä olevia viininjätteitä.

Ei ole näistä liemistä apua... Musiikkia, musiikkia! Kuulinhan minä äsken musiikkia: tuossa on posetiivi, onpa totisesti...

Menee gramofoonille.

Mutta mistä sinua veivataan, posetiivi? Missä veivuuvärkkisi?

Kopeloi gramofoonia, joka alkaa soittaa entistä surullisen
viejheää tanssisäveltä. Sarkanen peräytyy säikähtäen.

Älä, älä... enhän minä sinua veivaa, e-en minä veivaa... Jesta! Jesta!
Lakkaa jo hiivatissa! Vaikene, sanon minä, sinä selvität minun pääni!
Voi minua, voi minua!

Vaipuu väsyneenä ja epätoivoissaan permannolle
puolimakuulle tuolia vasten.

Mitä olet sinä tehnyt, Sarkanen? En osaa ajatella, päätäni huimaa ja kovin jäseniäni raukasee. Tähän nukkuu tämä mies, nukkuu virkistävään uneen kestääksensä tulevaista myrskyä ja rajutuulta, sillä tukkapöllöyn ja kahleiden kalinaan olen minä tästä heräävä. Voi etten enää milloinkaan heräisi! Voi että tämä olisi vaan unta: Että se olisi jo kauan, kauan sitten ollutta ja mennyttä, ja me rakkaan Eetlan kanssa istuisimme sylityksin taivaissa maallisen elämämme katoavaisuutta ja turhuutta muistellen! Ja harpun sävel hiljaa soisi valkopaita enkelien nappaillessa kultaisen kanteleen ihanasti helähteleviä

kieliä... Voi minua, voi minua...

Nukkuu nyyhkytyksiinsä.

KOLMAS NÄYTÖS.

Sama ilta Sarkasen tuvassa.

Eetla ja Kallu makaavat vuoteessa entisissä asennoissa, edellinen seinän puolella, seinään päin kääntyneenä, jälkimäinen laita puolella, selin Eetlaan.

Kallu on todella nukkunut ja kuorsaa hartaasti, kilpaa Eetlan kanssa.

Hetken kuluttua näkyy lyhdyn tuiketta ikkunan takaa.

HILMA koputtaa oven takana. Sarkaska! Onko Sarkaska kotona? Hoi, hoi!

Hetken kuluttua uusi ja tuimempi koputus.

Päästäkää sisälle! Se on vallesmannin Hilma!

Väsymätöntä kuorsaamista vuoteesta.

HILMA yhä oven takana. Sarkaska tulkaa pian apuun, kun Sarkanen tekee vallan ihmeitä. Kuuletteko? Hän on vallesmannin salissa ja lyö keppiä pöytään ja on pelottanut kaikki vieraat... Ettekö kuule?...

Avaa oven, katsoo ympärilleen.

Mutta aukihan tämä on! Eikö täällä ole ketään?

Tulee lyhtyineen lähemmäksi.

Tai mikäs tuolla on? Sarkaska nukkuu — ja — ja... herranen aika... toinen mies hänen vieressään! Sarkaska on hylännyt Sarkasen. Ja Sarkanen on surusta juonut itsensä humalaan! Mutta ylös täytyy Sarkaskan nyt, vaikka mikä olisi... Sarkaska hoi!

Koettaa Kallun ylitse nykäistä Eetlaa.

KALLU herää, tarttuu Hilman käteen. Hiljaa, sh!

HILMA säikähtää. Hyi kuka lienetkin! Sarkaskan täytyy nousta!

KALLU. Sh, herrantähden hiljaa, hiljaa!

Nousee ja työntää Hilmaa pois päin.

Hilma?! Vai Hilma, no, no...

HILMA. Mutta Kalluko se on? Hyi sentään! En olisi ikinä uskonut...

KALLU. Mutta olehan nyt hiljaa siunaaman hetki hullu tyttö!

HILMA. Ettäs kehtaatkin!

KALLU. Suu poikki, sanon minä.

Koettaa tukkia Hilman suuta.

HILMA painii vastaan, irtautuu. Älä luulekaan! — Ja Sarkaskakin, vanha ihminen!

Rupeaa itkemään.

KALLU. Tiedä siis, me saamme torpparahat, jos nyt vain osaat olla hiljaa. Tule, kulta, tänne keinutuolille, niin kerron sinulle kaiken.

HILMA. Enkä tule. Hyi ja hyi ja hyi!

KALLU. No kuule ja koeta ymmärtää: Sarkanen meni kovistamaan vallesmannilta sinun kontrahtiasi rikki.

HILMA. Herranenaika! Sitäkö se kovisti! Ja oikein kepillä! Jesta! Ja minä kun tulin apua huutamaan!

KALLU. Minä jäin vahtimaan nukkuvaa Sarkaskaa, ymmärrätkö? Mutta hän heräsi. Silloin rupesin ontumaan niinkuin Sarkanen. Hän luuli minua Sarkaseksi, ja kun en puhunut mitään, luuli Sarkasen suuttuneen ikipäiviksi ja lupasi hädissään tuhat markkaa meille...

HILMA. Oho äläs... ihanko totta?

Istuu keinutuoliin.

KALLU. Ymmärrätkö nyt, ettei hän saa millään herätä?

HILMA. Puhu sitten hiljempaa itsekin. Vai tuhat markkaa!

KALLU istuu Hilman viereen. Ei saa herätä, kunnes Sarkanen ehtii asian toimittaa ja minä saan hänet tuohon tilalleni.

HILMA. Ai-ai, Kallu, ettei se nyt vain heräisi! Meneppäs sinne takaisin sen viereen. Minä juoksen sillä aikaa sanomaan vallesmannille... päästä, päästä, he odottavat siellä minua... muuten tulee rouva itse hakemaan Sarkaskaa... mutta päästähän, tässä on kiire ..

Aikoo lähteä.

KALLU pidättää häntä kädestä. Viivyhän hetki. Kuinka raskisin sinusta luopua, kun kerrankin saamme olla näin kahden kesken...

HILMA. Mutta lensmanska juoksee kohta tänne, saat nähdä, ei viivy kauankaan...

KALLU. Siunaaman hetki vain, Hilma...

HILMA. Ja jos tuokin herää...

KALLU. Mikäs hänet herättää! Ajatteles Hilma sentään: torppa, aivan oma torppa!

HILMA. Jaa-a, Kallu, kyllä vain, kun niin pitkälle kerran päästäisiin!

Innostuvat keinumaan.

KALLU. Vielä tänä keväänä, Hilma, istumme oman katon alla. Ja oma katti pankolla.

HILMA. Tänäkö keväänä? Entä minun vuosikontrahtini? Vai luuletko Sarkasen todella sen rikki saavan?

KALLU. Ole huoletta, tyttö. Sarkasella on enemmän valtaa kuin sinä tiedätkään. Että kyllä tästä nyt vihdoinkin näyttää tosi tulevan.

HILMA. Onpa sinulla hyviä toiveita. Mutta luulen minä puolestani, että kyllä tässä saadaan vielä monta kovaa kokea, ennenkuin asiat niinpäin kääntyvät. Eikä keinuta niin lujaa, se jyrää.

KALLU. Jaa-a, vaikea on minunkin uskoa, että kaikki on niin hyvinpäin minulle kelvottomalle kääntynyt. En ole ansainnut tätä onnea. Ja tunnustan avoimella sydämellä, että jos saisin aimo selkäsaunan kaiken synnillisen elämäni vuoksi, niin olisi mieleni nyt vieläkin keveämpi.

Leikillisesti.

Mutta kuka tässä kylässä on mies minua löylyyttämään, kysyn minä? Sillä et kaiketi luule siihen juuri rouvasväenkään pystyvän?

HILMA. No ellei juuri lensmanska sentään, jos oikein hullun pään ottaisi.

KALLU. Oho, vai lensmanska! Lensmanskan kiusaksi vielä tänä keväänä istumme oman katon alla, ja ehkä juuri tämmöisessä keinutuolissa, ajatteles!

HILMA. Jospa todellakin, jospa todellakin niin kävisi!

KALLU. Tänä keväänä, kun puut puhkee lehtiin

HILMA. Kun käki kukahtelee ja kevätuuulet laulaa...

KALLU. Me sinun kanssasi istutamme perunoita oman maan vakoihin...
"Niin minä neitonen sinulle laulan, kuin omalle kullalleni"...

HILMA. Älä laula, — minä luulen jonkun siellä jo tulevan...

Hypähtää keinutuolista.

KALLU. Älä heikkarissa!

LENSMANSKA oven takaa. Hilma! Oletko siellä?

HILMA. Siinä se nyt oli! Nyt ne tulee Sarkaskaa hakemaan!

LENSMANSKA. Onko Hilma siellä? Vastaa!

KALLU. Sammuta lyhty!

Juoksee takaisin Eetlan viereen.

HILMA sammuttaa lyhdyn.

LENSMANSKA jyskyttää oveen. Avatkaa, avatkaa paikalla!

HILMA. Mitä minä teen?

KALLU. Pidä vastaan. Sano, ettei täällä ole ketään.

HILMA. Täällä ei ole ketään.

LENSMANSKA työntää oven auki. Aina pitää sinun perässäsi juosta. Mikset ole toimittanut Sarkaskaa apuun? Käskinhän minä.

HILMA. Minä... minä... hän nukkuu kuin kivi... olen huutanut, muttei se herää...

LENSMANSKA. Kyllä minä saan hereille. Näytä missä hän on.

HILMA. Jaa missä hän on...

Johtaa toiselle suunnalle.

LENSMANSKA. Ellei kohta saada Sarkaskaa apuun, tekee se mies ihmeitä.
Ei hän pelkää ketään muita kuin Sarkaskaa.

HILMA. Mutta onkohan Sarkaska enää ollenkaan täällä?

LENSMANSKA. Sytytä lyhty, että tässä jotain näkee.

HILMA. Kyllä, mutta kynttilä on lyhdystä loppuun palanut.

LENSMANSKA. Anna tulitikut!

HILMA. Ei ole tikkuja.

LENSMANSKA. No hae, tyttö, ei tässä saa aikaa hukata.

Haraavat tikkuja. Hilma pistelee tikkulaatikot taskuunsa.

LENSMANSKA. Tämähän merkillinen talo, kun ei tikkuja ole. Juokse paikalla kauppiasta kynttilöitä ja tikkuja. Juokse joutuin!

HILMA. Minä juoksen, minä juoksen...

Kallulle ohimennen.

Juoksen Sarkasta hakemaan...

Juoksee pois.

LENSMANSKA Kallua tunnustellen. Jaha, nyt löysin kuin löysinkin Sarkaskan. Se se on. Tässä on pääpuoli ja tässä jalat. Sarkaska!
Sarkaska! Hän on humalassa ja sanoo ylös lainat... hän uhkaa heittää

pöydät nurin ja särkeä lasit... Tulkaa kieltämään... Kuka ne maksaa?
Herätkää, herätkää!

HÄRASÖÖDINSKA juoksee sisään. Oo, oo, kaikkeen sitä joutuukin! Mikä pimeys! Onko madam Sarkanen täällä? Halloo?

LENSMANSKA. Halloo.

HÄRASÖÖDINSKA. Kuka puhuu?

LENSMANSKA. Minä puhun.

HÄRASÖÖDINSKA. Ab tekö, fru Länsmanskan? Mikä kohtaus!

LENSMANSKA. Mutta mikä härasöödinskan on tänne juoksuttanut?

HÄRASÖÖDINSKA. No, ajatelkaahan! Kun te olitte mennyt, sanoi herr Sarkanen juhlallisesti irti myöskin meidät!

LENSMANSKA. Vai ollaan teilläkin velkaa hänelle? Kuka olisi uskonut, teillä kun niin komeasti eletään...

HÄRASÖÖDINSKA kipakasti. Härasöödinskan sopiikin elää vähän komeammin kuin yks lensmanska. Pyh!

LENSMANSKA. Ja sen minä sanon... Mutta tässä ei ehdi riidellä... Sarkaska ylös!

HÄRASÖÖDINSKA. Herran nimessä, hankkikaa toki valoa!

LENSMANSKA. Olen lähettänyt hakemaan, mutta se kelvoton tyttö taas viipyy! Odottakaa, minä juoksen itse puotiin.

Juoksee ulos.

HÄRASÖÖDINSKA. Ei, minun täytyy pelastaa mieheni konkurssista! Madam Sarkanen, tulkaa kanssani ja puhukaa hänelle kauniisti, teitä hän kuuluu tottelevan. Me emme ole tehneet hänelle mitään pahaa. Länsmanska on voinut olla tapansa mukaan hävytön, sanokaa heidät irti, mutta mitä me olemme teille tehneet?... Ja emmekö ole aina säännöllisesti maksaneet korkoja? Voi sitä miestä! Men såna ä di alla! Oo, oo... Herätkää, herätkää, madam Sarkanen!

PATRUUNSKA juoksee sisälle. Sarkaska, onko Sarkaska täällä?

HARASOODINSKA. Ah tekin fru patronessa? Auttakaa herättämään häntä — hän nukkuu kuin kivi...

PATRUUNSKA. Oo, härasöödinska täällä? En minä pimeässä tuntenutkaan. Minä kuulin kaikki mitä tapahtui nimismiehen luona... oo, mikä julma mies ja voitteko kuvailla — lähdettyänne hän sanoi ylös Grönkvistit, Laxmanit, Vesanderit... kaikki järjestään... Kuka olisi luullut että nekin herrasväet olivat velkaa tuommoisille!

HÄRASÖÖDINSKA. Mutta miksi patronessa on tänne tullut?

PATRUUNSKA. Niin minäkö? Ah se on vain pieni pagadell... tuota noin... Mutta ettekö todella saa Sarkaskaa hereille?

LENSMANSKA lennossa. Tässä vihdoinkin tikkuja ja kynttilöitä.

HÄRASÖÖDINSKA ja PATRUUNSKA. Sytyttäkää, sytyttäkää!

LENSMANSKA sytyttelee kynttilöitä palamaan uuninreunalle, pullojen suihin ja muualle. Kyllä tänne valoa saadaan! Noin! Ja noin!

PATRUUNSKA. Nykäistään yhtäikaa.

HÄRASÖÖDINSKA. Olen valmis. Oo tätä peliä!

PATRUUNSKA. Paremmin! 1, 2, 3! No, yhtäikaa.

HÄRASÖÖDINSKA ja PATRUUNSKA yhtäikaa Sar-kas-ka!

PATRUUNSKA. Ja vielä paremmin!

HÄRASÖÖDINSKA ja PATRUUNSKA kimakalla huudolla. Sar-kas-ka!

PATRUUNSKA. Ei sittenkään!

LENSMANSKA. Ja noin! Ja noin!

Huoneessa on tullut hyvin valoisaksi.

HÄRASÖÖDINSKA. Eikö voisi tällä leipälapiolla.

PATRUUNSKA. Herrijess! Mutta näitähän on täällä kaksi! Katsokaa, kaksi! Me olemme lyöneet tätä.

LENSMANSKA. Sarkaska on tuo toinen. Johan sanoin teille: tuo on Sarkaska. Tämä on hänen sisarensa, kyllähän minä sen tunnen.

LENSMANSKA, PATRUUNSKA ja HÄRASÖÖDINSKA hyökkäävät Eetlaa herättämään, huutaen ja toukkien. Sarkaska, nouskaa, nouskaa!

EETLA hieroo silmiään, ymmärtämättä mitään. Mitä? Mitä? Onko tuli irti?

LENSMANSKA. Ei, mutta Sarkanen on irti. Joutukaa!

EETLA kääntyy päin valaistua tupaa, huutaa kohottaen kädet taivasta kohden. Herra hyvästi siunatkoon!

Sukeltaa säikähtyneenä takaisin vuoteeseen.

PATRUUNSKA. Ei, ei, nousta teidän pitää.

HÄRASÖÖDINSKA. Vaimo, sinun miehesi on humalassa ja lyö kepillä — tulkaa, tulkaa!

EETLA jälleen uskaltuen kohota. Herra taivaassa olkoon minulle armollinen. Viimeinen päivä on tullut. Kynttilät palaa ja Herran enkelit käyvät ympärinsä kultaisissa vaatteissa.

Koskettaen Kallua.

Sarkanen, nouse katsomaan.

LENSMANSKA. Ei Sarkanen ole täällä. Sarkanen tekee ihmeitä.

EETLA. Sarkanen on taivaassa ihmeitä tekemässä...

LENSMANSKA. Sarkanen on vallesmannin luona ja lyö kepillä ja uhkaa kaataa pöydät ja särkeä lasit...

PATRUUNSKA. Hän on sanonut irti Grönkvistit ja Laxmanit ja Vesanderit ja kaikki koko kylässä...

LENSMANSKA. Emmekö me ole aina maksaneet säännöllisesti korkoja? Onko penniäkään jäänyt maksamatta?

EETLA. Jesta ja varjele! Sehän on häräsööska! No mutta — lensmanska! — ja — patruunsku!

LENSMANSKA. Tulkaa siis pian ja saattakaa hänet järkiinsä. Ei hän ketään muita tottele, ei ketään!

EETLA. Mutta ovatko rouvat päästään pyörällä? Tässähän minun laillinen aviomieheni nukkuu laillista unta!

LENSMANSKA, PATRUUNSKA ja HÄRASÖÖDINSKA. Se ei ole Sarkanen.

EETLA. Eikö Sarkanen?! Ja olenko minä koskaan vierasta miestä vieressäni pitänyt? Sarkanen, nouse jo, tupamme on täynnä ihmisiä ja kynttilät palaa! Nouse, nouse!

Retuuttaa Kallua yhä rajummin.

LENSMANSKA. Mitä pitää tästä ajatella?

PATRUUNSKA. Kuka on tuo toinen ihminen?

HÄRASÖÖDINSKA. Onko se mies vai vaimo? Så osedligt!

EETLA kolhii ja lyö Kallua voimainsa takaa. Etkö meinaa herätä? Etkö meinaa herätä, kysyn minä! Mitä? Mitä?

KALLU. Hitto tätä kauemmin kestäköön!

Pudottautuu vuoteelta voivotellen ja luitaan tunnustellen.

LENSMANSKA, PATRUUNSKA ja HÄRASÖÖDINSKA kiljahtavat. Ah!

EETLA. Jesta varjele!

LENSMANSKA. Mieshän se olikin!

PATRUUNSKA. Se on mies!

HÄRASÖÖDINSKA. Mies! Vilken fräckhet!

KALLU. Oli siinä selkäsaunaa yhden torpan edestä! Ja vielä rouvasväeltä!

EETLA. Mutta missä on minun Sarkanen? Sarkanen! Sarkanen!

Hakee kaikkialta, myöskin vuoteen alta.

LENSMANSKA. Tuo mies on selvästi aikonut varastaa rahat Sarkaskan nukkuessa.

EETLA. Herra siunaa ja varjele!

PATRUUNSKA. Niin, hän on varas!

HÄRASÖÖDINSKA. Rosvoja! Apua! Rosvoja! Rosvoja!

KALLU. Enhän minä kuin vähän vain...

LENSMANSKA. Kuulkaa päältä: hän on tunnustanut!

PATRUUNSKA ja HÄRASÖÖDINSKA. Hän on tunnustanut!

EETLA. Kallu, Kallu! Sinäkö ryöväämään? Voi, koko maailma on nurin!
Järkeni menee sekasin. Missä Sarkanen? Apua! Sarkanen! Apua!

Tempaa vaipan hartioilleen ja juoksee suin päin ulos.

LENSMANSKA. Pidelkää miestä kiinni niinkauan kuin minä juoksen käskemään herrat tänne.
Pidelkää kiinni!

Juoksee ulos.

PATRUUNSKA. Pidelkäämme kiinni häntä kunnes vallesmanni tulee.

HÄRASÖÖDINSKA. Niin, pidelkäämme. Soh, poika! Älä yhtään! Tai pidelkää te, minä vahdin tuolla ovella...

PATRUUNSKA. Ei, ei. Käykäämme rosvoon kiinni yhtäkaa, te vasemmalta, minä oikeita puolen.
Rohkeutta!

HÄRASÖÖDINSKA. Mies, älä nyt vain yhtään koetakaan vastustaa!

PATRUUNSKA. Sisso, yhtäkaa, yhtäkaa. Miksi jäätte jälkeen? Yhtäkaa vain! Nyt!

HÄRASÖÖDINSKA. Oo, tämä on hengenvaarallista! Ah!

Lähestyvät molemmat Kallua, mutta tämän liikahtaessa pakenevat
kiljahtaen ovelle, joka ei heidän jyskytyksestään aukene.

PATRUUNSKA. Herrijes! Lensmanska on pönkittänyt oven ulkoapäin! Me olemme hukassa!

HÄRASÖÖDINSKA. Oo, jospa hän nyt meidät tappaa!

Kallu alkaa kävellä huoneessa. Hänen lähestyessään rouvia nämä kiljahtelevat ja pakenevat
paikasta paikkaan, vavisten ja likistyen toisiinsa.

PATRUUNSKA Kallulle. Me emme saa ovea auki, pikku, kulta varas!

HÄRASÖÖDINSKA samoin. Se on pönkitetty, mutta voithan paeta ikkunasta.

PATRUUNSKA samoin. Niin, ota vaikka tämä tuoli ja lyö ikkuna rikki.

Lensmanska juoksee sisälle, hänen jälessään herroja ja rouvia.

LENSMANSKA osottaen Kalluun. Tuossa, tuossa on rosvo!

HÄRASÖÖDINSKA ja PATRUUNSKA. Ja me olemme häntä pidelleet!

NIMISMIES. Kätesi esille!

Panee Kallun käsirautoihin.

Nyt on mies raudoissa.

LENSMANSKA. Mitäs menit toisen omaisuutta kajoomaan.

PATRUUNSKA. Voi onnetonta sentään. Minne se nyt viedään?

HÄRASÖÖDINSKA. Olisiko luullut? Ja niin pulska poika!

NIMISMIES. Pitäkäämme kohta tutkinto asiassa. Nimesi ja asuinpaikkasi?
Mutta kuka siellä häiritsee?

Sarkanen, Eetla ja Hilma tulevat.

EETLA onnellisena Sarkaseen nojautuen. No, no, rakas Rans Kaapriel Enkelpreht... kultaseni... annetaan tuhatviisisataa .. annetaan vaikka kaksikin tuhatta, kunhan vain tulet kotiin...

SARKANEN. Jaha, vai täällä te olettekin kaikki?!

EETLA. Sarkanen, rakas Sarkanen, anna heille anteeksi...

HILMA. Herranenaika, he ovat panneet hänet rautoihin!

Rientää Kallun luo ja kapsahtaen hänen kaulaansa,
pudottaa esiliinastaan kynttilät maahan.

LENSMANSKA. Hiljaa tyttö! Vai tahdotko itse joutua kiinni, kun varasta suosit. Ja nytkö vasta sinä kynttilät tuot!

HILMA itkien. Hän ei ole mitään varastanut...

LENSMANSKA Sarkasen puoleen. Ja minä telkesin hänet.

KALLU. Älä huoli tyttö. Sytytähän vain kaikki kynttilät, niinkuin käskettiin.

HÄRASÖÖDINSKA ja PATRUUNSKA samoin. Ja me pitelimme häntä!

HILMA poimii tuittupäisesti kynttilät ja asettelee palamaan entisten lisäksi. Palakoot minun puolestani!

SARKANEN. Ja mitä on täällä Kallulle tehty?

NIMISMIES. Tämä mies tavattiin huoneessasi, Sarkanen. Hän olisi ryöstänyt koko omaisuutesi, ellei kruunun valpas käsi olisi ehtinyt hänen konnantyötänsä keskeyttämään.

SARKANEN on katsonut pöytälaatikkoon. Mutta ei vain minun rahoistani ole penniäkään poissa. Ja lukkokin on ehjä.

EETLA. Ei täältä ole penniäkään poissa.

NIMISMIES. Jaa — niin, mutta huomatkaa, että pelkkä yritysikin on lain mukaan ankarasti rangaistava. Hän tavattiin tässä huoneessanne ilmeisessä rikoksenteossa.

LENSMANSKA. Sen olemme omin silmin nähneet.

PATRUUNSKA. Sen olen itse näillä silmilläni nähnyt.

HÄRASÖÖDINSKA. Oo, joudummeko nyt todistajiksi!

SARKANEN. Mutta itsehän minä hänen käskin rahoja ja muijaani vahtimaan niinkauan kuin käyn lainoja irtisanomassa!

Yleinen hämmästys.

KALLU. Jaa ja sitten minua varkaudesta syyttämään!

NIMISMIES vapauttaa äkkiä Kallun kädet raudoista. Saakeli sentään, minkä minulle nyt teittekään!

Rouville.

Hän voi nyt syyttää minua laittomasta vangitsemisesta!

LENSMANSKA. Ja meitä väärästä ilmiannosta!

PATRUUNSKA. Tuleeko siitä vankeutta? Ah!

HÄRASÖÖDINSKA on pyörtyä kauhusta. Oo, oo...

KALLU. Jaa-a!

SARKANEN. Nyt Kallu, pyydä heiltä mitä tarvitset, he suostuvat kaikkeen.

KALLU. En minä heitä mistään syytä. Erehdys kuin erehdys.

NIMISMIES. Sepä oivallinen mies!

Muut yhtyvät.

Jaa-a, semmoinen se mies olla pitää!

LENSMANSKA. Johan minä kohta sanoin: tuo ei ole mikään tavallinen mies.

HÄRASÖÖDINSKA. Oo mitä jalokiviä voikaan löytyä kansan seassa!

EETLA. Kaksi tuhatta me hänelle ja Hilmalle annamme torpan alkajaisiksi. Se olkoon tässä sanottu.

SARKANEN. Se olkoon sanottu ja päältä kuultu. Ja jääkööt sitten lainatkin irtisanomatta, jos vain suostutte kohta purkamaan tytön vuosikontrahdin, että hän saa mennä emännäksi tämän hänen Kallunsa torppaan.

ROUVAT onnellisina. No eikö muuta?!

NIMISMIES. Siihen toki mielellämme suostumme.

Neuvottelee hiljaa vaimonsa kanssa.

HILMA. Ja kyllä minä pari kuukautta vielä palvelen, kunhan sitten keväällä —. Hih!

EETLA Sarkaselle. Älä nyt vain sinä enää mihinkään mene!

NIMISMIES. Olkoon siis tyttö tässä kaikkein kuullen kontrahdistaan vapaaksi julistettu. Ja puolet vuosipalkasta maksamme hänelle torpan alkajaisia.

Kaikki rupeavat kädestä ottaen onnittelemaan Kallua ja Hilmaa.

NIMISMIES. Ja olisipa nyt kaikkea syytä viettää näiden nuorten ensimmäisiä kihlajaisia. Tulkaapa kaikki meille niin jatketaan juhlaa.

MUUT. Hyvä, hyvä!

SARKANEN. Kiitos, kiitos, mutta kyllä me nyt Eetlan kanssa maata pannaan.

NIMISMIES. Kunpa olisi musiikkia, niin kelpaispa pyörähtää vaikka täälläkin.

KALLU muitten takaa. No jos vain ei isäntäväki vastaan ole — soittaa hanurilla valssia — onhan täällä musiikkia.

KAIKKI nauravat iloisesti. Mainiota, mainiota!

Vieraat alkavat työnnellä esineitä seinemmäs, valmistuen tanssiin.

Tilaa, tilaa!

SARKANEN. Mitäs sanot, Eetla? Pyöräytämmekö?

EETLA ujostellen. No mitä sinä nyt...

Alkaa kuitenkin korjailta pukuaan. Sarkasen korvaan.

Ethän sinä vaan enää mihinkään mene?

SARKANEN. No voi sinua turtturikyhyhkyäinen!

Sarkanen ja Eetla tanssivat. Kaikki antavat tilaa ja nauraen paukuttavat käsiään tahtiin. Nimismies tanssii Hilman kanssa. Rouvat nyykäyttelevät päätään hymyillen.

KALLU soittaen ja nauraen. No, Sarkanen, enkös sanonut "ha-ha" enkös sanonut "ha-ha-ha"... enkös — "ha-ha-ha-ha..."

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KALLUN KESTIT: KOLMINÄYTÖKSINEN ILVEILY ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations

concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116,

(801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.